

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دوخت «ملحفه و پرده»

دوم سوم

۱۳۹۲

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تالیف : معاونت برنامه ریزی آموزشی و توان بخشی
گروه برنامه ریزی آموزشی (درسی و مهارتی) دانش آموزان با نیازهای ویژه
نام کتاب : خیاطی « دوخت ملحفه و پرده ». دوم و سوم کد : ۱۸۲/۲۹
مولفین : فخرالسادات میرابراهیمی، فریده رئیسی ماکیانی، لادن کرم بسی
و نازلی مشایخی
آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وب سایت : www.chap.sch.ir
مدیر هنری : علی معینی
عکاس ، صفحه آرا و طراح جلد : علی معینی
چاپخانه : شرکت افست (سهامی عام)
سال انتشار و نوبت چاپ : اول ۱۳۹۲
حق چاپ محفوظ است
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۲۶۷-۷

بسمه تعالی

فرایند برنامه ریزی درسی از مؤلفه های پیچیده، گسترده و بسیار تأثیرگذاری است که با استفاده از اهداف، محتوا و روش یا سایر عناصر به تبیین سیاست های تعلیم و تربیت می پردازد. در بین مؤلفه های نظام آموزشی محتوای برنامه درسی از جایگاه و اهمیت خاصی برخوردار است. از طریق محتوای که نظام آموزشی به طور مستقیم با هویت دانش آموزان مرتبط می شود و اهداف مورد نظر را در اندیشه، باور، توانایی و شخصیت آنان متجلی می سازد. یکی از محورهای اساسی آموزش در دوره متوسطه، آموزش حرفه ای می باشد که هدف آن آماده کردن افراد برای ورود به دنیای کار است. رسالت آموزش های حرفه ای انتقال مهارت و شایستگی مورد نیاز جهت پاسخگویی به نیازهای در حال تغییر بازار کار می باشد. از طرف دیگر این آموزش ها برای دانش آموزان با نیازهای ویژه، کسب استقلال نسبی و خودکفایی شخصی را هدف قرار داده است، لذا آموزش های حرفه ای به عنوان یکی از شاخصه های اصلی «توسعه انسانی» در ابعاد اجتماعی و فردی، مورد توجه می باشد.

در این راستا در سال های اخیر سازمان آموزش و پرورش استثنایی قدم های مثبتی در اعتلای کیفی و کمی آموزش های حرفه ای برداشته و تدوین کتاب حاضر جزئی از این حرکت می باشد. امیدوارم این محتوا نقشی مؤثر در دستیابی دانش آموزان به صلاحیت های اجتماعی و حرفه ای داشته و زمینه حضور معنی دار این گروه از دانش آموزان را در جامعه فراهم سازد.

بر خود واجب می دانم از زحمات تمامی عزیزانی که در این حرکت نقش اساسی ایفا نموده اند به ویژه کارشناسان، دبیران و همچنین کارشناسان سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی تشکر و قدردانی نمایم.

امید است دبیران، کارشناسان و صاحب نظران آموزش حرفه ای با نظرات ارزشمند خود در ارتقاء کیفی برنامه درسی ارائه شده، این سازمان را بیش از پیش یاری نمایند.

نامدار عبدالهیان

معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی

دوخت ملحفه و پرده

فهرست مطالب

مقدمه همکار	۶
مقدمه دانش آموز.....	۸
مقدمه.....	۹
بخش اول- دوخت کوسن و روبالشی	۱۲
بخش دوم - دوخت ملحفه	۹۴
بخش سوم- دوخت روتشکی	۱۲۶
بخش چهارم- دوخت پرده.....	۱۵۶

همکار گرامی:

یکی از محورهای اساسی آموزش در دوره متوسطه حرفه ای «آموزش حرفه ای» است که علاوه بر توانمندسازی دانش‌آموزان در انجام مهارت های شغلی، موجب تسهیل روند اشتغال آنان شده و از سویی با بهبود خود پنداره آن ها، زمینه ارتباط مفید با دیگران را فراهم می سازد. موضوع بحث این کتاب خیاطی «دوخت سرویس ملحفه و پرده» است که یکی از گرایش های حرفه خیاطی در این دوره است.

خیاطی هنری زیبا با قدمتی طولانی است و در حال حاضر هم به شکل خانگی و هم به شکل صنعتی کاربرد دارد و علاوه بر این که یک مهارت است می تواند به عنوان ابزاری اقتصادی و همچنین عامل صرفه جویی در هزینه ها محسوب شود. لذا یکی از رشته های مفید برای آموزش دانش آموزان با نیاز ویژه می باشد.

با توجه به رویکرد پودمانی در آموزش حرفه ای لازم است از این کتاب برای آموزش پودمان های مرتبط با محتوای آموزشی کتاب نیز استفاده شود. به عنوان نمونه در آموزش «برش پارچه های نقش دار»

می توانید از محتوای بیشتر دروس استفاده نمایید تا دانش آموزان علاوه بر کسب مهارت در این پودمان، در ساخت یک وسیله تولیدی نیز مشارکت نمایند. در پیوست کتاب جدولی با عنوان «پودمان های مرتبط با کتاب دوخت سرویس ملحفه و پرده» جهت راهنمایی همکاران محترم درج شده است.

در آموزش حرفه ای به این گروه از دانش آموزان، باید از راهکارهای خاصی بکار گرفته شود که در ذیل به برخی موارد اشاره می شود. امید است همکاران گرامی با تجربیات و خلاقیت خود متناسب با ویژگی هر دانش آموز از راهکارهای خاص دیگری برای تسهیل روند آموزش بهره جویند.

- با توجه به ویژگی و توانمندی دانش آموزان، فعالیت ها را تا حد امکان به گام های کوچکتری تقسیم نمایید و اهداف آموزشی را برای هر فرد به گونه ای طراحی و تدبیر نمایید تا امکان دستیابی دانش آموزان به آن هدف میسر باشد، که این موفقیت زمینه ساز موفقیت های بعدی دانش آموز باشد.

- فضای کار را برای دانش آموزان ساماندهی کنید تا دانش آموزان این مهارت را فراگیرند و تمرکز و دقت بیشتری در انجام وظایف داشته باشند. به عنوان نمونه فضای خاصی برای ابزار و مواد در نظر گرفته شود کارهای نیمه تمام هر دانش آموز در جای مخصوص نگه داری شود و ...

قبل از آموزش به دانش آموزان، دوخت ها را شخصا انجام دهید تا بتوانید متناسب با هر گام راهنمایی های لازم را به دانش آموزان ارائه دهید.

- آموزش را به شکل کاملاً عملی ارائه داده و با توضیحات کلامی همراه نمایید.

- در شروع انجام فعالیت توسط دانش آموزان، شخصا بر نحوه انجام کار آنها نظارت نمایید و راهنمایی های لازم را ارائه دهید تا از شکل گیری عادات و یا روش های غلط در انجام کار، جلوگیری شود.

- از دانش آموزان بخواهید بر نحوه انجام کار خود بازبینی داشته باشند، زیرا زمانی که آنها خود به ارزیابی کار خود می پردازند، انگیزه بیشتری برای بهبود کار خود دارند.

- دانش آموزان را به استفاده از کتاب و تصاویر آن ترغیب نمایید تا عادت استفاده از منابع مربوط در آنها شکل گیرد.

- والدین نقش با ارزشی در فعالیت های یادگیری دارند، لذا ضمن برقراری تعامل با آنها و ارایه راهنمایی های لازم از همکاری آنها در فعالیت های خارج از آموزشگاه بهره مند شوید.

- با توجه به نقش فناوری اطلاعات در یادگیری دانش آموزان، از منابع مربوط استفاده نموده و پایگاه های اطلاع رسانی مفید را به دانش آموزان معرفی نمایید.

ساختار کتاب:

- در ابتدای هربخش هدف های رفتاری آن درس تدوین شده است وانتظار می رود دانش آموزان به طور کاملاً عملی به آن اهداف دست یابند.
- توضیح با توجه به آن که در تمامی فعالیت های خیاطی، مراحل مشترکی وجود دارد، از بیان مکرر آنها در هر درس اجتناب شده است لذا این مراحل در ابتدای کتاب تحت عنوان «اهداف رفتاری مشترک» قید شده و شایسته است همکاران ارجمند در حین انجام فعالیت های عملی، دستیابی دانش آموزان به این اهداف را نیز مد نظر داشته باشند.
- مراحل انجام فعالیت ها به روش تحلیل فعالیت همراه با تصاویر زنجیره ای ، تدوین شده است و همکاران محترم می توانند در طراحی برنامه ریزی آموزشی از آن استفاده نمایند.
- در برخی از دروس، به تناسب موضوع، به نکات ایمنی اشاره شده است که رعایت آن از سوی دانش آموزان و مربیان مورد تأکید می باشد.
- به منظور انعطاف در برنامه درسی، فعالیت های تکمیلی پیش بینی شده است تا برای دانش آموزان مستعد و علاقمند فرصت تمرین و ممارست بیشتری فراهم شود.
- در برخی واحدهای کاری، فعالیت هایی تحت عنوان «گفت و گو کنید» طراحی شده است که موجب افزایش تعامل بین دانش آموزان ، توسعه دانش و تقویت کاربرد واژگان مربوط به کار می شود.
- در بخش خودآزمایی کتبی، سؤالاتی مطرح شده که موجب تمرکز بیشتر دانش آموزان بر دانش و معلومات مورد نیاز برای انجام کار می شود.
- با توجه به اهمیت انجام کارهای گروهی و استفاده بهینه از ظرفیت خاص هر دانش آموز ، فعالیت های عملی طراحی شده است که با راهنمایی مربی، وظایف متناسب با توانمندی اعضای گروه بین آنها تقسیم شده و باعث می شود تمامی دانش آموزان در تولید یک محصول مشارکت داشته و احساس خود ارزشمندی نمایند.

ارزش یابی:

ارزش یابی این درس به صورت عملی، کتبی و مشاهده ای انجام می شود.

سخنی با دانش آموز

هنر خیاطی یکی از مهارت های کاربردی می باشد که یادگیری آن علاوه برافزایش توانمندی شما، می تواند به عنوان ابزاری برای دستیابی به اشتغال باشد.

عنوان کتاب شما خیاطی «دوخت ملحفه و پرده» است، در درس های مختلف این کتاب با نحوه ی استفاده از انواع ابزار، تجهیزات، مواد مصرفی و انتخاب الگوی مناسب، انتقال الگو، برش پارچه، دوخت و اتوکاری برای تهیه ی انواع ملحفه و پرده آشنا می شوید.

به طور حتم شما این مهارت را بر اساس علاقه، توانایی و استعداد خود و پس از مشورت با اولیاء مدرسه و خانواده انتخاب کرده اید ولی صرف انتخاب، باعث موفقیت شما در طی کردن دوره متوسطه حرفه ای و بعدها اشتغال در بازار کار نمی شود، بلکه باید در دوران تحصیل خود در انجام کارها علاقه، پشتکار، دقت و سرعت نشان دهید. در زیر به برخی موارد که باید مورد توجه قرار گیرد، اشاره می شود :

- تلاش کنید تمام مراحل برش و دوخت انواع ملحفه و پرده را از ابتدا تا انتها به درستی انجام دهید.
- با حوصله و دقت تمرین ها را انجام دهید و در مواقع لزوم برای رسیدن به نتیجه بهتر، تمرین ها را بارها تکرار کنید.
- با کمک و راهنمایی مربی در حین کار، استعداد و توانایی خود را در بخش های مختلف شناسایی کنید.
- هنگام انجام کارهای گروهی، در بخش هایی فعالیت کنید که باعث بهتر شدن محصول کار و سرعت در انجام کار گروهی می شود.
- در استفاده از ابزار و تجهیزات به نکات ایمنی و بهداشتی توجه کنید.
- در مصرف مواد صرفه جویی کنید.
- از لوازم شخصی خود به دقت نگهداری کنید.
- مهارت های آموزش دیده را تا حد امکان در خانه نیز انجام دهید.
- در انجام مهارت های آموزش دیده با بازدید از مراکز خرید، مشاهده مجلات خیاطی، جستجو در اینترنت و مشورت با افراد خبره در بین بستگان، آشنایان حتی الامکان نوآوری داشته باشید.
- جدول هایی که در قسمت های مختلف کتاب درج شده است، مربوط به نحوه انجام کارها به صورت فردی و گروهی می باشد بنابر این در تکمیل آن ها نهایت دقت را به خرج دهید.

اتاق خواب یکی از مهمترین قسمت های منزل است که علاوه بر زیبابودن باید مکانی پر از آرامش باشد تا افراد بعد از یک روز پرکار فضایی آرام بخش برای استراحت داشته باشند. یکی از عوامل مهم در زیبایی اتاق خواب پرده و سرویس ملحفه است. سرویس ملحفه شامل؛ روبالشی، ملحفه رو، ملحفه تشک، روتختی و حتی کوسن های تزئینی می شود.

در دوخت ملحفه و پرده انتخاب پارچه و مدل به دلیل تنوع در جنس، رنگ و شکل از اهمیت خاصی برخوردار است. به طور مثال؛ برای سرویس ملحفه نوزاد استفاده از پارچه های ابریشمی و کرکی با رنگ های روشن (آبی، صورتی، زرد و...) و دوخت های شاد، طرح دارو بچگانه توصیه می شود همچنین برای پرده اطاق خواب معمولاً از پارچه های نازک استفاده نمی شود.

قبل از خرید پارچه برای سرویس ملحفه باید به برخی نکات توجه نمود از جمله؛
پارچه ی زیبا و قابل شستشو را انتخاب کنید.

- قبل از خرید پارچه های سرویس ملحفه از سایز دقیق تشک و بالش ها مطمئن شوید.
- در صورت انتخاب چند جنس پارچه به هماهنگی طرح و رنگ پارچه ها در سرویس ملحفه توجه داشته باشید.
- پارچه های نرم و لطیف را انتخاب کنید تا هنگام تماس بدن با آن حساسیت ایجاد نکند.
- به دلیل شست و شو زیاد ملحفه و روبالشی حتما پارچه را از جنس مرغوب و باکیفیت انتخاب کنید.
- قبل از شروع دوخت پارچه ها را بشوید، و در صورت لزوم اتو کنید.
- پارچه های مناسب برای ملحفه و روبالشی شامل جنس های؛ نخ، کتان، چلوار، متقال ظریف و فلافل می باشد.
- پارچه های مناسب برای روتختی شامل جنس های؛ متقال ظریف، دبیت و پوپلین می باشد.
- پارچه های مناسب برای روتختی شامل جنس های؛ نخ، متقال ظریف، جناقی، ساتن، مخمل نخ و تافته می باشد.

در این کتاب شما را با دوخت کوسن، سرویس خواب و پرده آشنا خواهیم نمود.

اهداف رفتاری مشترک
از فراگیر انتظار می رود در پایان آموزش به اهداف زیر دست یابد.

شروع کار

- ☐ دستگاه تهویه و لامپ های مورد استفاده در حین کار را روشن کند.
- ☐ روپوش ، کفش ، سربند مخصوص کارگاه را بپوشد.
- ☐ وسایل و مواد مورد نیاز را بطور مناسب بر روی میز کار بچیند.

«حین کار»

- ☐ پشت و روی پارچه را با صابون علامت گذاری کند.
  - ☐ پارچه را با توجه به نوع کار بصورت یک لایه یا دو لایه بر روی میز کار پهن کند.
  - ☐ الگو را از قسمت طول پارچه با توجه به خط راستا به طور صحیح نصب کند.
  - ☐ شکل الگو، نقاط موازنه و اضافه درز را بر روی پارچه علامت گذاری کند.
  - ☐ از روی خطوط علامت گذاری شده ، پارچه را برش بزند.
  - ☐ با توجه به نوع کار، ماشین دوخت خانگی همه کاره و راسته دوز را آماده کند.
- (برداشتن در پوش، تمیزکاری قبل از شروع کار ، گذاشتن پدال در جای مناسب
روشن کردن ماشین دوخت ، نخ کردن، سوزن گذاشتن، تنظیم کشش نخ
تنظیم درجه دوخت ، گذاشتن پایه)
- ☐ در صورت لزوم اطراف کار را سردوزی کند.
  - ☐ کار را با علاقه، پشتکار و مداومت در کار انجام دهد.
  - ☐ در مصرف مواد صرفه جویی کند.

«پایان کار»

- ☐ ماشین دوخت و اتو را خاموش کند و دو شاخه را از پریز بیرون آورد.
- ☐ با همکاری دیگر فراگیران ابزار و وسایل را در جای مناسب خود قرار دهد.
- ☐ با همکاری دیگر فراگیران ماشین های دوخت، اتو، میزکار و محیط کارگاه را نظافت کند و اضافات کار را در سطل بازیافت بریزد.

بخش اول

آموزش برش و دوخت کوسن و روبالشی

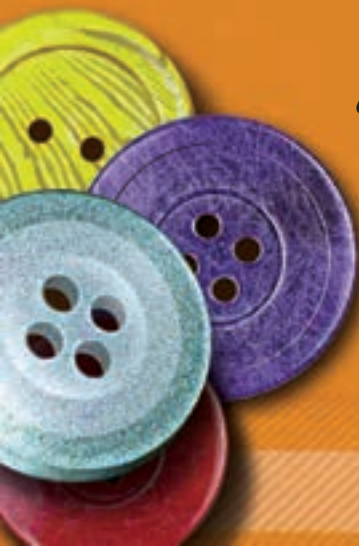

هدف‌های رفتاری برش و دوخت کوسن و روبالشی

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

- * علامت‌گذاری و برش کوسن ساده را انجام دهد.
- * کلیه مراحل دوخت کوسن ساده شامل؛ دوخت زیپ، دوخت درز، سردوز و اتوکاری را انجام دهد.
- * علامت‌گذاری و برش روبالشی ساده کیسه‌ای را انجام دهد.
- * کلیه مراحل دوخت روبالشی ساده کیسه‌ای شامل؛ آماده کردن نوار به صورت بندینک، نصب و دوخت بندینک بر روی نقاط موازنه را انجام دهد.
- * علامت‌گذاری و برش کوسن و رو بالشی دور قابدار را انجام دهد.
- * کلیه مراحل دوخت کوسن و رو بالشی دور قابدار شامل؛ رویهم رفتگی با توجه به نقاط موازنه ، دوخت درزها، پشت و رو کردن، علامت گذاری قاب و دوخت قاب را انجام دهد.
- * علامت‌گذاری و برش کوسن و روبالشی دور چین دار را انجام دهد.
- * کلیه مراحل دوخت کوسن و روبالشی دور چین دار شامل؛ آماده کردن نوار چین، نصب نوار چین با توجه به نقاط موازنه را انجام دهد.
- * علامت‌گذاری و برش روبالشی سجاف‌دار را انجام دهد.
- * مراحل دوخت روبالشی سجاف‌دار شامل؛ چرت زدن جهت تعیین سجاف بر گرد ، تا زدن سجاف و دوخت درزها را انجام دهد.
- * تمیز کاری و بررسی صحت کار را در کلیه مراحل انجام دهد.
- * کلیه نکات ایمنی و بهداشتی حین انجام کار را رعایت کند.

کوسن یکی از وسایل تزئینی است که در دکوراسیون داخلی منزل به کار می‌رود. کوسن‌ها به شکل‌های متنوعی دوخته می‌شود و در مکان‌هایی که رنگ‌ها و جنس‌های متنوعی در آن بکار رفته است می‌تواند جهت خلق فضایی زیبا ارتباطی بین رنگ‌ها و جنس‌ها ایجاد کند. اندازه استاندارد در هر کوسن 45×45 سانتی متر است.

۱) آموزش برش و دوخت کوسن ساده

پارچه مناسب (جنس آن به دلخواه باشد)

گوئیای بزرگ

زیپ ۵۰ سانتی متری

ملزومات خیاطی

یک مربع به ابعاد 45×45 سانتی متر را روی پارچه علامت بزنید و $1/5$ سانتی متر اضافه درز در هر طرف بگذارید و برش بزنید. (روی کوسن)

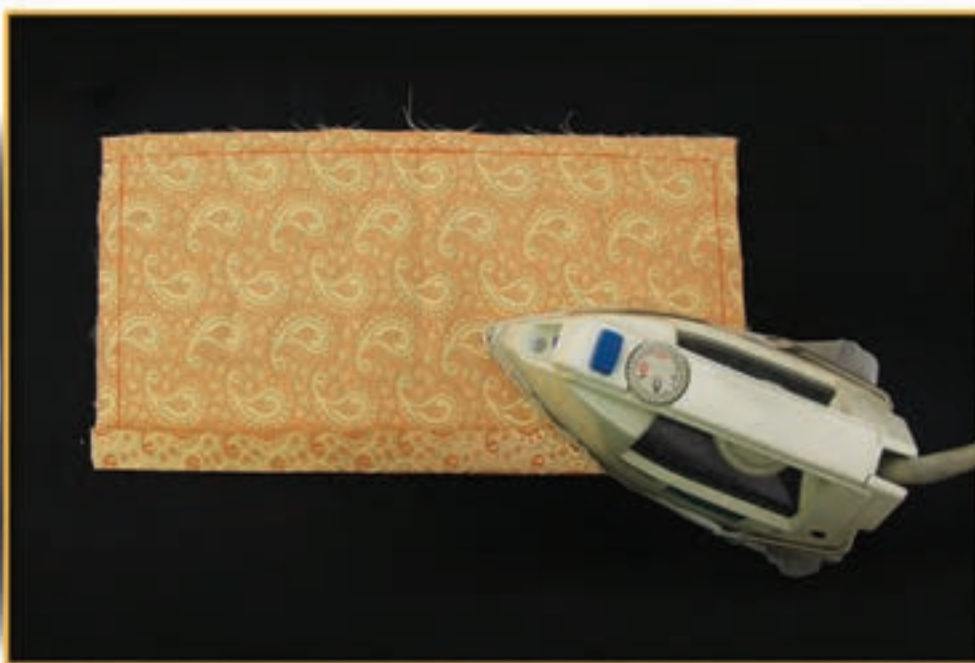
دو مستطیل نیز به ابعاد ۴۵×۲۵ سانتی متر را برش بزنید. (پشت کوسن)

۲

در هر مستطیل $۱/۵$ سانتی متر اضافه درز برای یک طول و دو عرض و برای طول دیگر ۳ سانتی متر اضافه درز علامت گذاری کنید.

۳

دو لبه مستطیل را از سمت اضافه درز ۳ سانتی متر به داخل تا بزنید و زیپ را با سوزن ته گرد به لبه‌ی آن‌ها وصل کنید.

۴

نکته :

بهتر است زیپ به روش یک طرفه
دوخته شود تا دندانه‌های زیپ کاملاً
پوشانده شود.

پس از وصل کردن زیپ با سوزن ته گرد، آن را چرخ کنید.

دو طرف کوسن را روی هم گذاشته و دور آن را چرخ و سردوز کنید.

کوسن را به طرف روبرگردانید و اتو کنید.

نکته ایمنی و بهداشتی:

پس از هر بار کار با ماشین دوخت، بدنه آن را با کمک پارچه کمی مرطوب تمیز کنید تا اثرات روغن یا گرد و غبار از روی آن پاک شود.

فعالیت تکمیلی ۱

قبل از دوخت کوسن یک طرح تکه‌دوزی در گوشه‌ی کوسن بچسبانید
یا گلدوزی کنید و یا از تزئیناتی مانند نوار ریشه‌ای یا مغزی استفاده کنید.

فعالیت تکمیلی ۲

پس از تهیه‌ی یک کوسن ساده، برای کوسن خود یک پوشش زیبا تهیه کنید.

مهارت پشت و رو کردن گوشه « کوسن و روبالشی »

گوشه‌ی دوخته شده را به صورت مثلی تا بزنید.

یک بار از سمت راست به طرف داخل تا بزنید و یک بار از سمت چپ تا بزنید.

پس از آن انگشت اشاره و شست را رو و زیر «دوتای» خوابیده بگذارید.

حالا روبالشی را از سمت گوشه پشت و رو کنید تا تیزی گوشه حفظ شود.

۲) آموزش برش و دوخت کوسن دورقاب دار

وسایل و مواد مورد نیاز :

پارچه مناسب

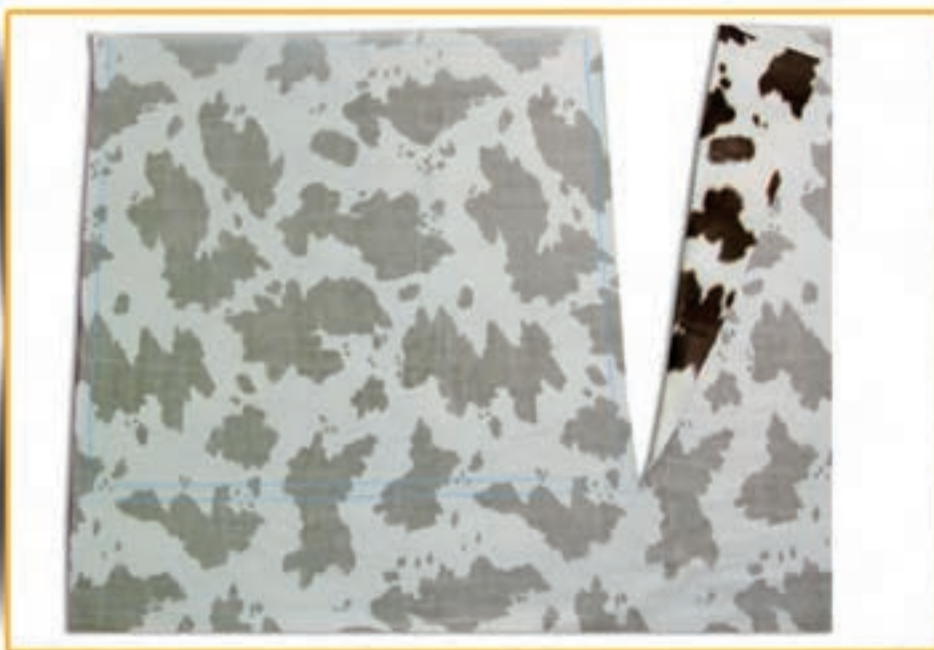

گونهای بزرگ

ملزومات خیاطی

۱

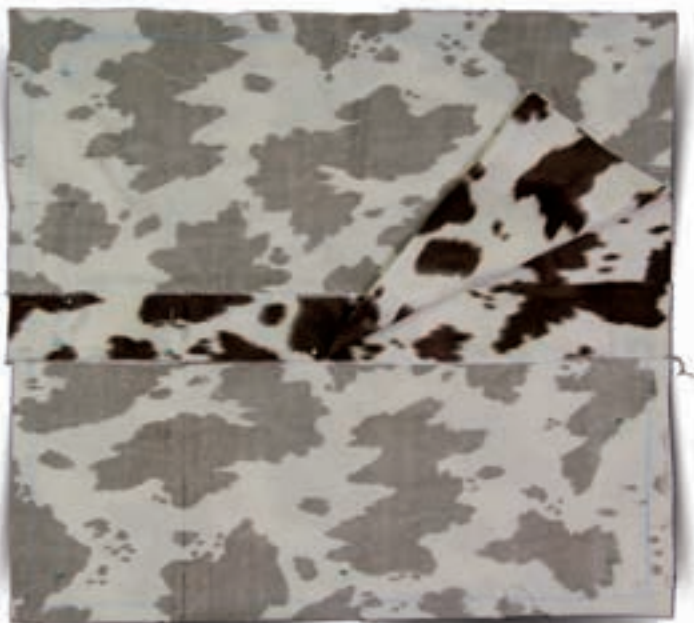
یک تکه پارچه به ابعاد 45×45 سانتی متر را علامت گذاری کنید و با $1/5$ سانتی متر اضافه درز برش بزنید و سردوزی کنید. (روی کوسن)

۲

دو تکه پارچه به ابعاد 45×30 سانتی متر را علامت گذاری کنید و برای **یک طول** و **دو عرض $1/5$ سانتی متر** اضافه درز و برای طول دیگر **۳ سانتی متر** اضافه درز در نظر بگیرید و برش بزنید.

برای تکه های پشت ۳ سانتی متر «روی هم رفتگی» در نظر بگیرید و سوزن ته گرد بزنید.

۳

نکته :

به قرار گرفتن دو قطعه پشت کوسن و روبالشی، «روی هم رفتگی» گفته می شود.

تکه های پشت کوسن را با توجه به «روی هم رفتگی» بر روی رویه قرار دهید و بدوزید.

۴

کوسن را به طرف روبرگردانید و اتو کنید.

از لبه کوسن ۳ سانتی متر داخل شوید و علامت گذاری کنید.

روی خطوط را چرخ کنید.

نکته ایمنه و بهداشتی:

۱ برای جدا کردن نخ‌های اضافه از قیچی سر نخ زن یا ظریف استفاده کنید.

۲ جدا کردن نخ با دندان باعث آسیب رساندن به دندان و آلوده کردن زمینه کار می‌گردد.

۳ پاره کردن نخ با دست نیز ممکن است به انگشتان شما آسیب رساند.

با دوستان گروه خود مشورت کنید و هر گروه برای زیباتر شدن کوسن‌های دوخته شده پیشنهادی ارائه دهد.
سعی کنید حتماً یکی از پیشنهادها را با راهنمایی مربی، انجام دهید.

شما می‌توانید برای معطر شدن کوسن خود، داخل آن گل و برگ‌های خشک شده‌ی خوشبو یا گرانول معطر بگذارید.

دانستنی‌ها

با استفاده از کاغذهای تزئینی می‌توانید یک کوسن ساده را به یک اثر هنری زیبا تبدیل کنید. کاغذهای معمولی تزئینی برای سطوح نرم و پارچه ای مثل کوسن‌ها مناسب نیستند، برای این کار باید از کاغذهای حرارتی استفاده کرد به این ترتیب که طرح با استفاده از اتو به پارچه منتقل می‌شود.

با استفاده از ژل سفید گری می‌توان، طرح دلخواه را در محل‌های مورد نظر مُهر زد. این کار بسیار جالب و لذت بخش است. برای این کار به یک کوسن یا بالش نیاز دارید که روکش آن ساده باشد.

با استفاده از رنگ‌های اکریلیک مخصوص چاپ روی پارچه می‌توان طرح‌های مناسب و جالبی را بر روی کوسن چاپ کرد و پس از خشک شدن، برای تثبیت رنگ آن را اتو کرد.

۳) آموزش برش و دوخت کوسن دورچین دار

وسایل و مواد مورد نیاز :

- پارچه نخی
- نوار پارچه‌ای به طول ۶ متر و عرض ۱۲ سانتی‌متر
- زیپ چسبان
- ملزومات خیاطی

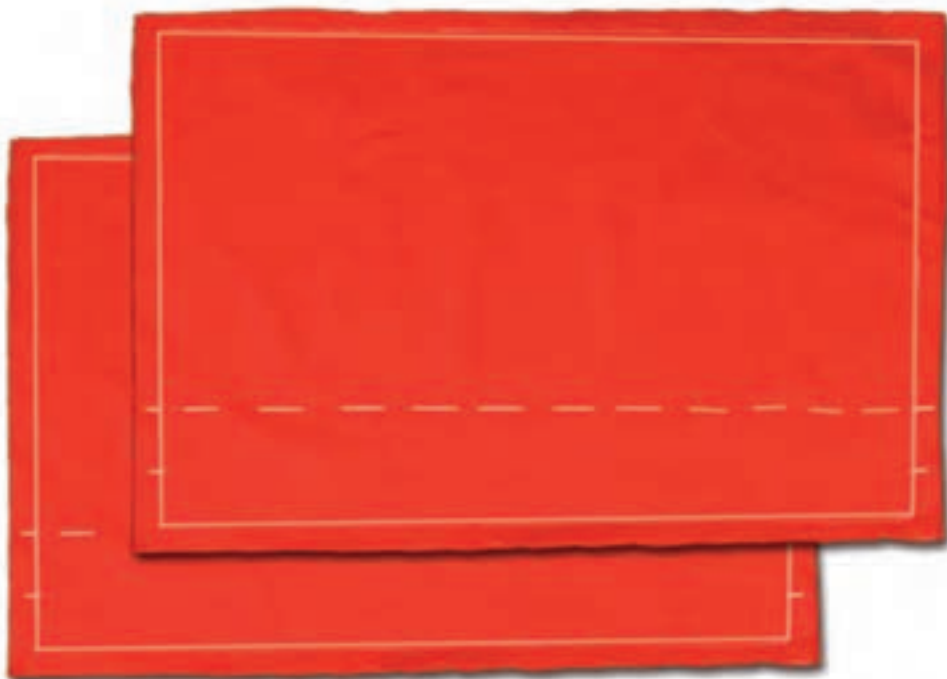

یک مربع به ابعاد 45×45 سانتی متر
را علامت گذاری کنید و $1/5$ سانتی متر
اضافه درز در هر طرف بگذارید و برش
بزنید.

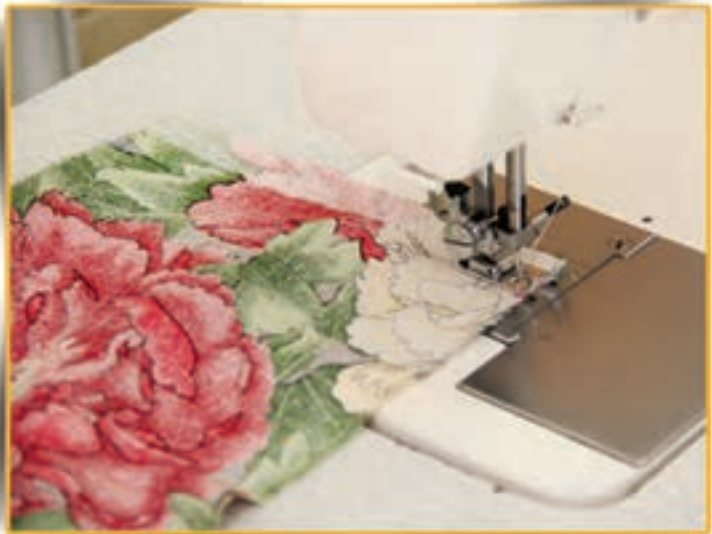

دو مستطیل به ابعاد 45×30 سانتی متر
علامت گذاری کنید.

برای تکه‌های مستطیل در یک طول و دو عرض اضافه درز $1/5$ سانتی متر و برای
طول دیگر اضافه درز 5 سانتی متر در نظر بگیرید و برش بزنید.

ابتدا و انتهای نوار آماده شده
را به یکدیگر وصل کنید.

۴

نوار را دولا کنید و اتو بزنید.

۵

نوار را به چهار قسمت مساوی
تقسیم کنید و هر قسمت را
با چرت مشخص کنید.

۶

از سمت دولای باز، نوار پارچه‌ای را چین سوزنی کنید.

نکته :

برای تقسیم مناسب چین در
کوسن، به نقاط موازنه در نوار
و گوشه‌های تکه مربعی شکل
توجه کنید.

نوار آماده شده را با توجه به نقاط موازنه، بر روی تکه ی مربعی شکل کوک یا سنجاق بزنید.

نکته :

برای جلوگیری از پاره شدن نخ به هنگام پین دادن از نخ‌های ضعیف یا هین دوز در ماسوره استفاده کنید.

برای زیبایی و تمیزی کار، پین‌ها را به طرف داخل بخواه‌باند و روی کار را اتو کنید.

نکته ایمنی و بهداشتی:

- قبل از کار با اتو از سالم بودن دوشاخه و سیم اتو اطمینان حاصل کنید.
- قبل از شروع به کار با اتو، مخزن آن را با آب تمیز و جوشیده پر کنید.
- پس از پایان کار، آب اتو را خالی کنید.

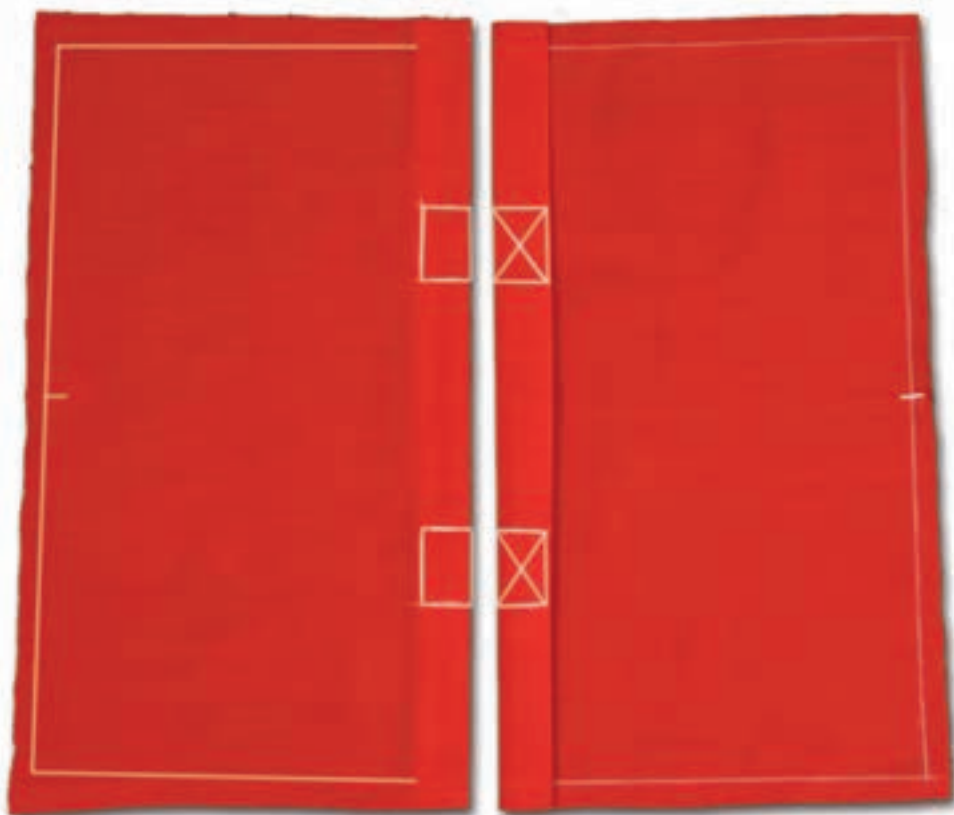

دو تکه پشت کوسن را از سمت اضافه درز ابتدا $1/5$ سانتی متر
سپس 5 سانتی متر تا زده و اتو کنید.

محل نصب زیپ چسبان را علامت گذاری کرده و بدوزید. ۱۰

پشت و روی کوسن را با سوزن ته گرد بر روی هم قرار دهید و چرخ کنید.

۱۱

کوسن را به طرف رو برگردانید و اتو کنید.

۱۲

(۱) برای دوخت زیپ روی کوسن ساده ابتدا .....

الف) زیپ را می‌دوزیم سپس درزها را می‌دوزیم.

ب) درزها را می‌دوزیم سپس زیپ را می‌دوزیم.

ج) درزها را می‌دوزیم سر دوز می‌کنیم سپس زیپ را می‌دوزیم.

د) دوطرف کوسن را می‌دوزیم سپس زیپ را می‌دوزیم.

(۲) کدامیک از تصاویر زیر مربوط به کوسن دور قاب دار است؟

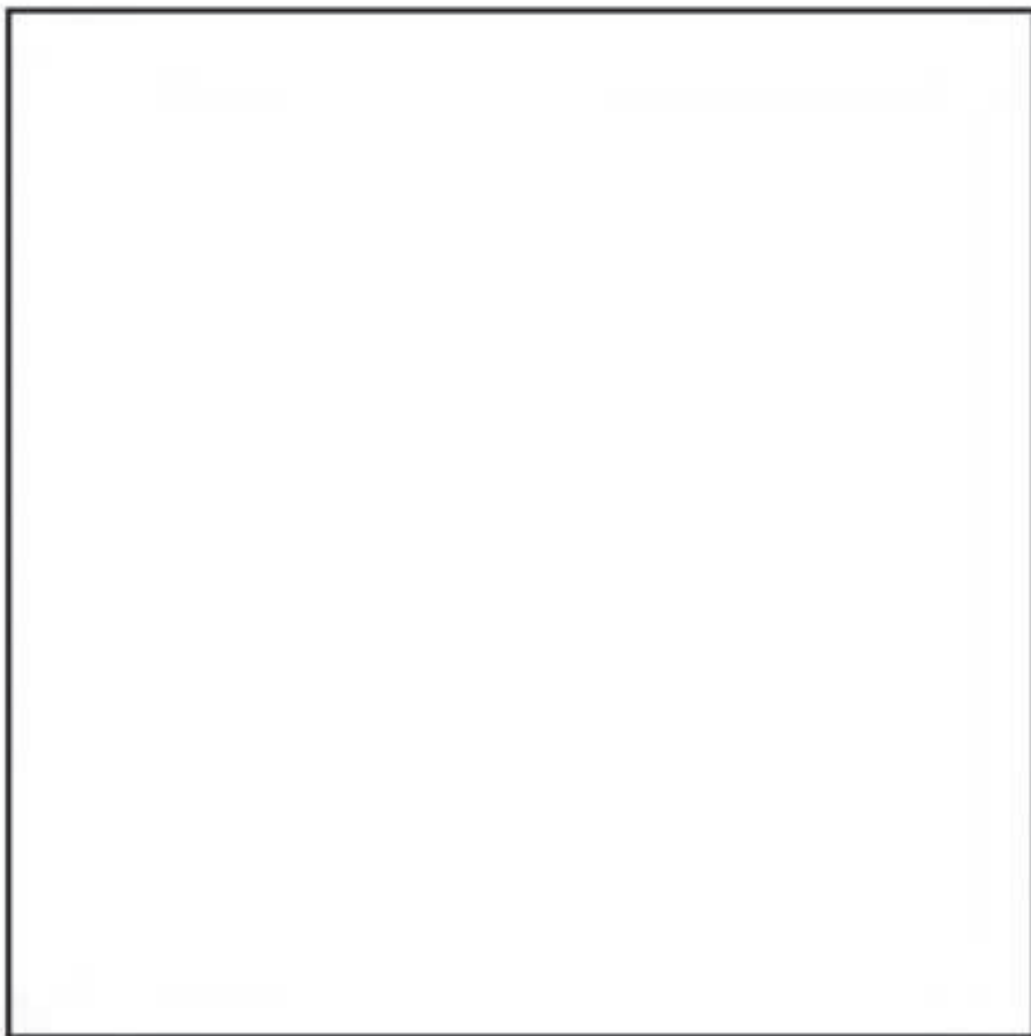

(۳) در مدل کوسن دور قاب دار فاصله لبه کوسن تا

چرخ کاری ..... سانتی متر می باشد.

۴) از خط کادر $2/5$ سانتی متر داخل شوید و با خط کش علامت گذاری کنید

نکته :

از تکه پارچه‌های کوچک (ضایعات) می‌توانید برای تزئین کارها یا پُر کردن باسوزنی، کوسن و... استفاده کنید.

نکته ایمنی و بهداشتی:

از قرار دادن مواد مصرفی، ابزار، وسایل و تجهیزات رو و کنار بخاری خودداری کنید.

تمرین عملی «دوخت کوسن»

یک کوسن را به صورت گروهی بدوزید با توجه به توانمندی و علائق اعضا، وظایف را بین گروه تقسیم کنید:

- اندازه گیری و برش کوسن

- دوخت زیپ / دکمه و جادکمه

- دوخت درزها و سردوزی

- برگرداندن و اتوکاری

دوختی را که به صورت گروهی انجام داده‌ای با دوختی که به صورت فردی انجام داده‌ای مقایسه کن و نتایج را بنویس:

در حین انجام فعالیت ها به منظور رفع خستگی، و بدست آوردن روحیه ای شاد، زمانی کوتاه را به انجام حرکات نرمشی ساده اختصاص دهید.

نمون برگ خود ارزیابی دانش آموز

وضعیت عملکرد من در این فعالیت ها	فعالیت هایی که به طور مستقل انجام داده ام.	فعالیت هایی که با راهنمایی مربی انجام داده ام.	فعالیت هایی که باید دوباره آموزش ببینم.
نام فعالیت			
کوسن ساده			
کوسن دور چین دار			
کوسن دور قابدار			

کارهایی که
با تزئین انجام
داده ام:

.....
.....

۴) آموزش برش و دوخت روبالشی کیسه ای (ساده)

روبالشی ها در انواع مختلفی دوخته می شوند، در این کتاب به روبالشی های کیسه ای، حاشیه دار و سجافدار اشاره شده است.

اندازه روبالشی را با توجه به اندازه بالش باید تهیه کرد. دو سایز استاندارد* برای بالش وجود دارد :

۱) بالش به طول ۶۵ سانتی متر و به عرض ۴۵ سانتی متر

۲) بالش به طول ۷۰ سانتی متر و به عرض ۵۰ سانتی متر

وسایل و مواد مورد نیاز :

دو لایه پارچه نخی هر کدام به ابعاد ۵۴×۷۵ سانتی متر

ملزومات خیاطی

تکه های برش زده را بر روی هم بگذارید به طوری که پشت پارچه به طرف بیرون باشد.

۱

۲

درزهای سه طرف روبالشی را چرخ و سردوزی کنید.

لبه روبالشی را
تو گذاشته و چرخ کنید.

چهار نوار برش زده با عرض ۵ سانتی متر و به طول ۲۵ سانتی متر را به صورت بندینک بدوزید.

بندینک‌ها را بر روی دو طرف لبه باز روبالشی به طور قرینه قرار دهید.

۵

روبالشی را به طرف رو برگردانید و بندینک‌ها را به صورت محکم کاری (سرقایمی) چرخ کنید.

۶

در پایان کار روبالشی را اتو کنید.

- در تهیه‌ی پارچه روبالشی علاوه بر زیبایی، باید به مرغوب بودن جنس پارچه نیز توجه نمود تا؛ پس از چند بار مصرف پرز ندهد یا زبر نشود.
در تابستان گرم و در زمستان سرد نباشد به طور مثال پارچه ساتن.

- با استفاده از چند رنگ پارچه می‌توان یک روبالشی زیبا تهیه نمود. برای این کار هماهنگی جنس پارچه‌ها و آشنایی با رنگ‌ها مهم است.
(برای آشنایی با رنگ‌ها به کتاب آموزش هنر سال اول دوره‌ی متوسطه حرفه‌ای مراجعه شود.)

خرید یک بالش با الیاف مناسب و بهداشتی به اندازه دوخت ی روبالشی اهمیت دارد. با دوستان گروه مشورت کنید و جدول زیر را با راهنمایی مربی خود تکمیل کنید:

مزایا	معایب
- بالش پُر شده از الیاف طبیعی (پنبه‌ای) پشمی	
- بالش پر شده از پَر پرندگان	
- بالش پُر شده از الیاف مصنوعی	

در صورت تمایل با کمک مربی ابعاد روبالشی را بر روی پارچه اندازه بزنید و به طور مستقل روبالشی ساده را بدوزید.

در اندازه زدن روبالشی و کوسن بر روی پارچه توسط مربی یا خودتان، چه تفاوتی را مشاهده کردید، در مورد آن صحبت کنید.

۵) آموزش برش و دوخت روبالشی حاشیه ای (دورچین دار)

وسایل و مواد مورد نیاز :

② دو لایه پارچه نخی ابعاد: ۷۴×۵۴ سانتی متر

و ۹۴×۵۴ سانتی متر

② نوار چین به عرض ۱۰ سانتی متر و طول (حدوداً) ۶ متر

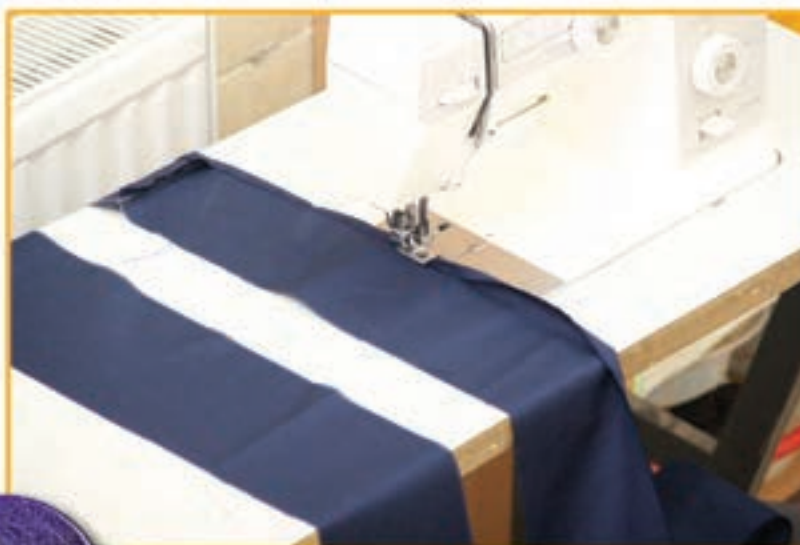
② ملزومات خیاطی

دو تکه پارچه علامت گذاری شده را برش بزنید.

۱

یکی از لبه های نوار (طول) را
تو بگذارید و بدوزید.

۲

نکته :

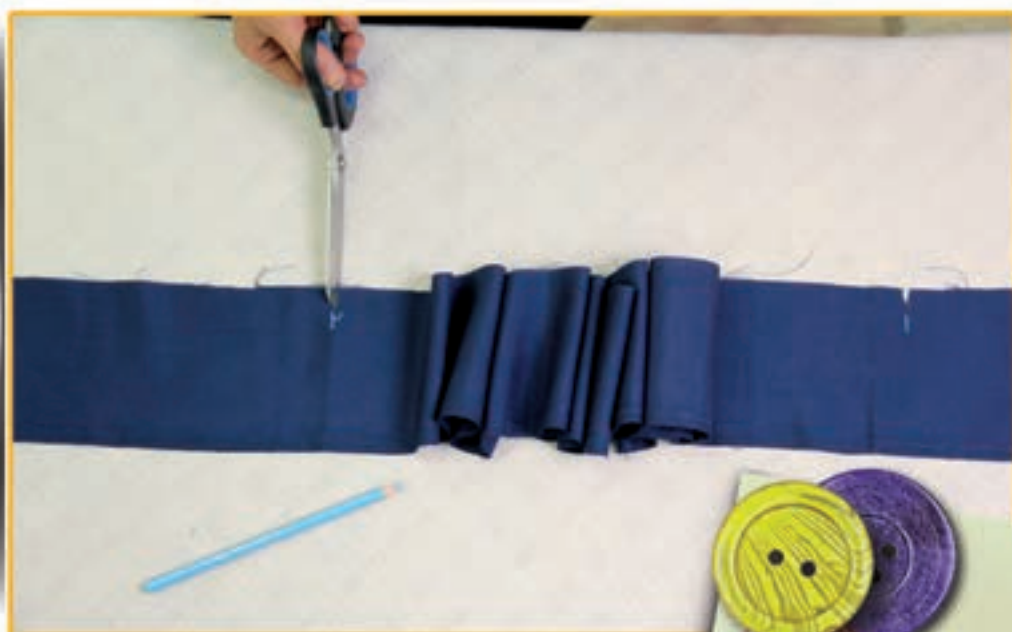
در صورتی که یکی از لبه های نوار «ترکی»
داشته باشد نیاز به تو گذاشتن نمی باشد.

نوار آماده شده را دور لایه روبالشی به ابعاد ۷۴×۵۴ سانتی متر کوک بزنید و چرخ کنید.

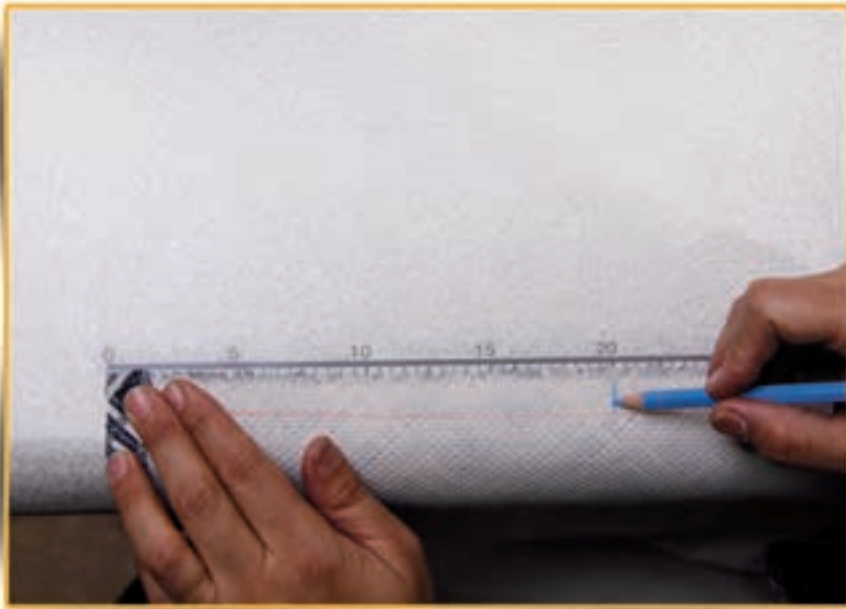

یک عرض لایه دیگر روبالشی به ابعاد ۹۴×۵۴ سانتی‌متر را لبه دوزی کنید.

از قسمت دوخته شده ۲۰ سانتی متر بالا آمده، علامت گذاری کنید و چرت بزنید.

۶

دولایه روبالشی را از قسمت چرت روی هم قرار دهید به طوری که لایه چین دوزی شده بین دو لایه قرار گیرد.

۷

قسمت اضافہ ی ۲۰ سانتی متری لایہ بزرگتر را بر روی لایہ کوتاه تر برگردانید.

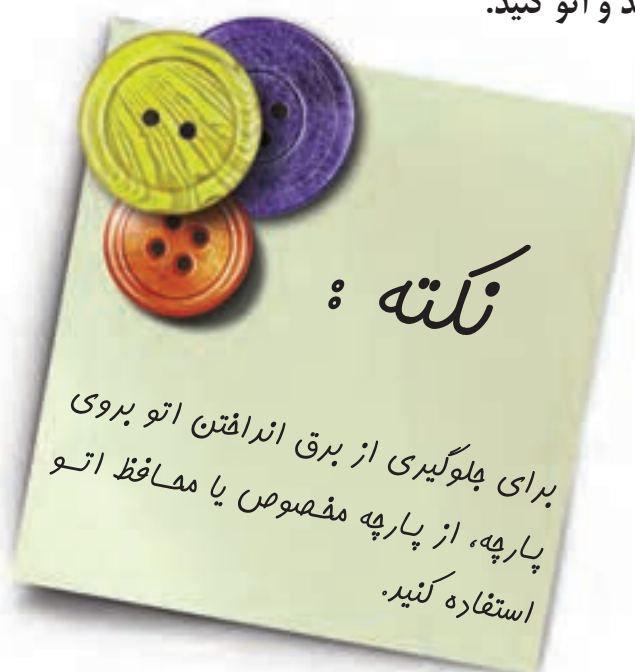

سه ضلع روبالشی را کوک بزنید و چرخ کنید.

روبالشی را به طرف روبرگردانید و اتو کنید.

با دوستان گروه خود مشورت کنید و هر گروه برای زیباتر شدن بالش‌های دوخته شده، دو پیشنهاد ارائه کند.

نکته ایمنی و بهداشتی:

چیدمان وسایل برقی در کارگاه به گونه ای باشد که در هنگام حرکت به سیم‌ها برخورد نکنیم.

در حین انجام فعالیت‌ها به منظور رفع خستگی، و بدست آوردن روحیه ای شاد، زمانی کوتاه را به انجام حرکات نرمشی ساده اختصاص دهید.

۶) آموزش برش و دوخت روبالشی حاشیه ای (دورقابدار)

وسایل و مواد مورد نیاز :

- سه لایه پارچه نخی علامت گذاری شده به ابعاد: ۸۵×۶۲ سانتی متر
- ۶۲×۴۰ سانتی متر (پشت)
- ۶۲×۶۰ سانتی متر (پشت)

ملزومات خیاطی

تکه‌های علامت گذاری شده را برش بزنید. ۱

یک عرض از تکه‌های پشت روبالشی را لبه دوزی کنید. ۲

تکه‌های پشت روبالشی را بر روی رویه روبالشی با توجه به « روی هم رفتگی » قرار دهید و با سوزن ته گرد ثابت کنید.

نکته:

درزها در قسمت
« روی هم رفتگی »
را محکم کاری کنید.

چهار طرف روبالشی را به طور کامل چرخ و سردوزی کنید.

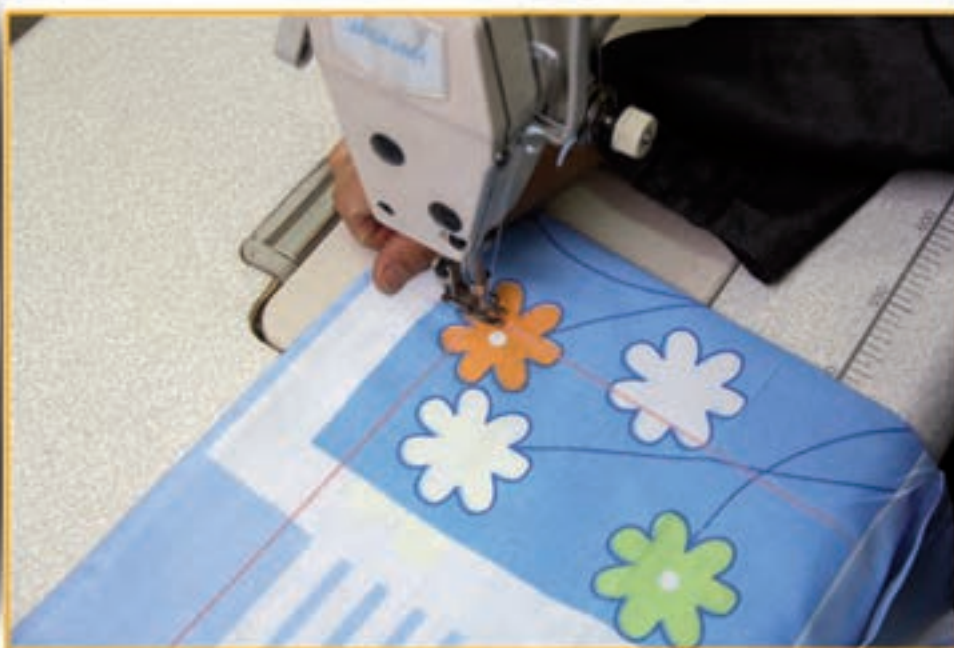

۵ روبالشی را به طرف رو برگردانید و اتو کنید.

۶ از لبه روبالشی ۶ سانتی متر داخل شوید و دور روبالشی را علامت گذاری کنید.

روی خطوط علامت گذاری شده را چرخ کنید.

در حین انجام فعالیت ها به منظور رفع خستگی، و بدست آوردن روحیه ای شاد، زمانی کوتاه را به انجام حرکات نرمشی ساده اختصاص دهید.

با استفاده از تور، مغزی، نوارهای تزئینی و ... بالش‌های دوخته شده را تزئین کنید.

با استفاده از تکه پارچه‌ها، بالش‌های دوخته شده را تکه دوزی کنید.

٧) آموزش برش و دوخت روبالشی سجافدار

وسایل و مواد مورد نیاز :

یک تکه پارچه نخی به ابعاد ۱۶۵×۵۲ سانتی متر

ملزومات خیاطی

پارچه ی علامت گذاری شده را برش بزنید.

۱

دو لبه عرض روبالشی را تو گذاشته و چرخ کنید.

۲

از لبه‌ی پارچه ۷۰ سانتی متر پایین آمده، چرت بزنید و دولا کنید
طوری که قسمت روی پارچه به طرف داخل باشد.

۲۰ سانتی متر اضافه را برخلاف تای قبلی دولا کنید.

دو طرف روبالشی را
چرخ و سردوزی کنید.

روبالشی را به طرف رو برگردانید و اتو بزنید.

کارهای دوخته شده خود را بررسی کنید.
آیا کار شما بدون عیب است؟
در صورتی که کارتان اشکالی دارد آن را مشخص کنید
و با راهنمایی مربی عیوب آن را برطرف کنید.

نکته ایمنی و بهداشتی:

- در پایان کار مواد و وسایل مورد استفاده را به طور مرتب در جاهای
مخصوص به خود بگذارید.

- ضایعات نخ و پارچه را در سطل مخصوص بازیافت قرار دهید.

(۱) اندازه عرض روبالشی آماده ۷۵×۵۴ سانتی متر است.

☐ صحیح ☐ غلط

(۲) کدام یک از پارچه‌های زیر برای تهیه روبالشی مناسب است؟

الف) پارچه‌های کرپ و فاستونی

ب) پارچه‌های حریر و ارگانزا

ج) پارچه‌های پشمی و ضخیم

د) پارچه‌های نخی، کتانی و پوپلین

(۳) اندازه استاندارد طول روبالشی آماده چند سانتی متر است؟

(۴) کدامیک از زیپ‌های زیر برای روبالشی مناسب است؟

الف) زیپ فلزی

ب) زیپ معمولی پلاستیکی

ج) زیپ چسبی

د) زیپ نواری دکمه خور

تمرین عملی

«دوخت روبالشی سجاف دار»

روبالشی سجاف دار را به صورت گروهی بدوزید با توجه به توانمندی و
علائق اعضا، وظایف را بین گروه تقسیم کنید:

- برش روبالشی

- دوخت درزها و سردوزی

- برگرداندن و اتوکاری

کار خود را بررسی کنید؛

آیا اعضای گروه کار خود را به درستی انجام داده اند.

در صورت اشکال در کار با کمک یکدیگر آن را برطرف کنید.

بخش دوم

آموزش برش و دوخت سرریس ملحفه

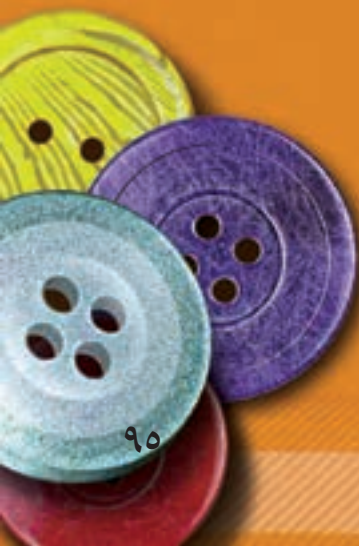

هدف‌های رفتاری برش و دوخت ملحفه

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. علامت گذاری و برش ملحفه را انجام دهد.
۲. دوخت ملحفه یک نفره و دو نفره را انجام دهد.
۳. برش ملحفه کیسه ای را انجام دهد.
۴. کلیه مراحل دوخت ملحفه کیسه ای شامل؛ دوخت جادکمه؛ معین کردن روی هم گرد با توجه به نقاط موازنه و دوخت دکمه را انجام دهد.
۵. علامت گذاری و برش ملحفه روتشکی دورکشی دار را انجام دهد.
۶. کلیه مراحل دوخت ملحفه روتشکی دورکشی دار شامل؛ علامت گذاری و دوخت چهار گوشه ملحفه، ایجاد لیفه و عبور کش را انجام دهد.
۷. تمیز کاری و بررسی صحت کار را انجام دهد.
۸. کلیه موارد ایمنی و بهداشتی در حین کار را رعایت کند.

۸) آموزش برش و دوخت ملحفه یک نفره و دونفره

ملحفه‌ها در رنگ‌ها، طرح‌ها و مدل‌های گوناگونی وجود دارد. استفاده از ملحفه علاوه بر زیبایی موجب بهداشت و تمیزی وسایل خواب می‌گردد.

وسایل و مواد مورد نیاز :

پارچه؛ ملحفه یک نفره به ابعاد ۲۵۰×۱۴۰ سانتی متر

ملحفه دو نفره به ابعاد ۲۵۰×۲۴۰ سانتی متر

ملزومات خیاطی

لبه های ملحفه ی یک نفره را با استفاده از سوزن ته گرد یا اتو تو گذاشته و چرخ کنید.

۱

برای دوخت ملحفه دو نفره مانند بند یک عمل کنید.

۲

نکته

می‌توانید لبه‌های ترکی ملحفه را تو نگذارید.

طول و عرض ملحفه باید به اندازه ای باشد که چهار طرف تشک را کاملاً بپوشاند.
به طوری که، حدود ۲۰ الی ۲۵ سانتی متر از هر طرف بزرگتر باشد.

پارچه ملحفه به علت شستشوی زیاد، باید دارای استحکام و
ثبات رنگ باشد و از نظر طرح و رنگ پارچه با بقیه وسایل
خواب هماهنگی داشته باشد

بهتر است از رنگ‌های روشن مانند رنگ‌های زرد، سبز، آبی
صورتی و .... برای پارچه ملحفه استفاده کنید.

با پارچه ساده، ملحفه‌ای تهیه کنید و روی آن طرح ساده‌ای بکشید و با استفاده از نخ عمامه آن را ساقه‌دوزی کنید.

چرا هنگام دوخت پارچه‌هایی با ابعاد بزرگ (مانند ملحفه) در کنار ماشین دوخت یک سبد پلاستیکی قرار داده می‌شود؟

با توجه به اینکه طول اکثر ملحفه‌ها از ۲ متر بیشتر می‌باشد برای اندازه‌گیری ملحفه، با استفاده از متر خیاطی چگونه عمل می‌کنید؟ در صورت تمایل با کمک مربی یک پارچه را علامت‌گذاری کنید و به طور مستقل یک ملحفه‌ی یک نفره را برش بزنید.

با راهنمایی مربی و با ترکیب پارچه‌های رنگی یک ملحفه زیبا تهیه کنید.

برای ملحفه یک نفره با عرض ۱۵۰ سانتی‌متر، فقط از طول آن ۲۵۰ سانتی متر علامت و برش زده می‌شود.

برای عرض ۲۸۰ سانتی‌متر، از وسط پارچه چرت کوچکی زده و با دست پاره می‌شود چون پارچه های نخ و پوپلین از طرف راه بسیار راحت و صاف بریده می شوند و بدین ترتیب ۲ عدد ملحفه یک نفره تهیه می شود.

ملحفه دو نفره مانند ملحفه یک نفره است فقط اندازه عرض به جای ۱۴۰ سانتی متر ۲۴۰ سانتی‌متر است.

ملحفه‌ها در ابعاد مختلف تهیه می‌شوند به عنوان مثال؛

اندازه استاندارد ملحفه یک نفره ۲۵۰×۱۴۰ سانتی‌متر

اندازه استاندارد ملحفه دو نفره بزرگ ۲۵۰×۲۴۰ سانتی‌متر

اندازه استاندارد ملحفه دو نفره کوچک ۲۵۰×۲۱۰ سانتی‌متر

نکته ایمنی و بهداشتی:

اگر در حین کار سوزن یا سنجاق به دستتان فرو رفت
فورا با داروهای ضد عفونی دستتان را تمیز کنید.

۱) به لبه طول پارچه که ریش نمی‌شود، ..... می‌گویند؟

۲) کدامیک از پارچه‌ها ترکی دارد؟ آن را مشخص کنید.

۳) برای تهیه ملحفه از چه نوع پارچه ای استفاده می‌کنیم؟

۴) بهترین وسیله برای اندازه گیری پارچه چیست؟

الف) متر

ب) اشل خیاطی

ج) نوار پارچه‌ای

د) گونیا

تمرین عملی «دخت ملحفه»

علاوه بر ملحفه‌ای که در حین آموزش دواختید
یک ملحفه دیگر بدوزید.

۹) آموزش برش و دوخت ملحفه کیسه‌ای پتو

ملحفه‌ها را می‌توان به صورت کیسه‌ای نیز تهیه کرد
که در این صورت تعویض ملحفه راحت‌تر انجام می‌شود.

وسایل و مواد مورد نیاز :

- ② دو لایه پارچه نخی علامت گذاری شده به ابعاد: ۲۲۰×۱۷۰ سانتی متر و ۲۵۰×۱۷۰ سانتی متر
- ② دکمه
- ② پایه جادکمه
- ② ملزومات خیاطی

تکه‌های علامت گذاری شده را برش بزنید.

۱

یک لبه‌ی ملحفه را به اندازه ۲ سانتی‌متر تا بزنید و اتو کنید.

۲

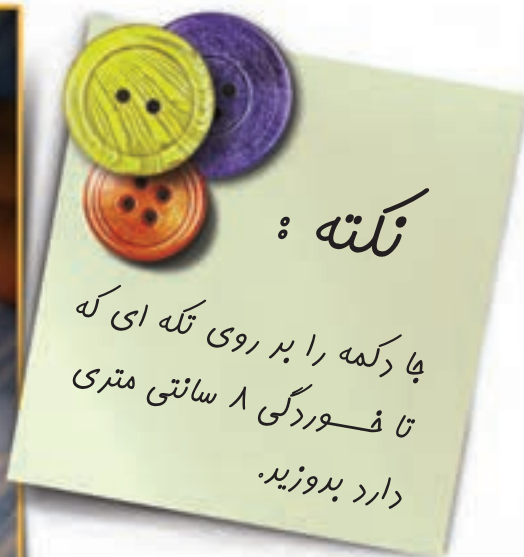
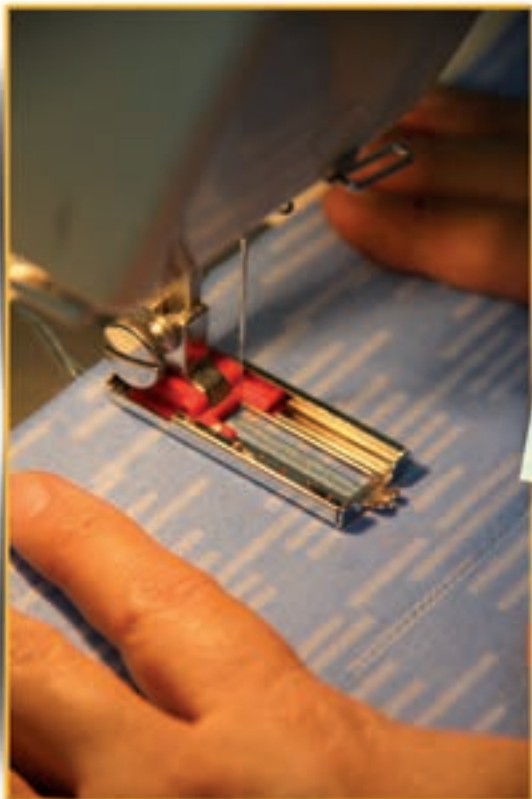

لبه‌ی دیگر ملحفه را به اندازه ۸ سانتی‌متر تا بزنید و اتو کنید.

لبه‌های تا زده را چرخ کنید.

درمحل های علامت گذاری شده
 جاکمه بدوزید.

برای «روی هم گرد» ۱۵ سانتی متر از تکه بلندتر را به طور برعکس بر روی تکه کوتاه تر برگردانید.

۶

دو طرف طول ملحفه را چرخ
و سردوزی کنید.

ملحفه را به طرف روبرگردانید و اتو بزنید.

مقابل جادکمه ها، دکمه بدوزید.

۹

نکته :

برای پیش بینی آب رفتگی پارچه قبل از برش
پارچه های نفی، بهتر است قبل از برش آن ها
را در آب سرد بخیسانید.

می توانید از دکمه های متری یا زیپ پاسبان
برای دوفت لبه ی ملحفه استفاده کنید.

(۱) مترهای خیاطی چند سانتی متر است؟

(۲) برای تهیه ملحفه کیسه‌ای تقریباً چند برابر ملحفه معمولی پارچه لازم است؟

(۳) کدام تصویر تناسب اندازه بین جادکمه و دکمه را نشان می‌دهد؛ علامت بزنید.

(۴) اندازه سجاف برگرد ملحفه کیسه‌ای ..... سانتی متر است.

(۵) بهترین وسیله برای شکافتن درز یا باز کردن جا دکمه چیست؟

الف) قیچی

ب) سوزن

ج) نخ‌چین

د) بشکاف

تمرین عملی «دوخت ملحفه‌ی کیسه‌ای»

ملحفه‌ی کیسه‌ای را به صورت گروهی بدوزید با توجه به توانمندی و علائق اعضا، وظایف را بین گروه تقسیم کنید

- دوخت درزها

- سردوزی

- دوخت دکمه و جادکمه

- برگرداندن و اتوکاری

کار خود را بررسی کنید؛ آیا اعضای گروه کار خود را به درستی انجام داده‌اند؟ در صورت اشکال در کار با کمک یکدیگر آن را برطرف کنید.

هنگام کار ، به محض احساس خستگی یا بدن درد
ورزش و نرمش های مخصوص گردن ، کمر و پا را فراموش نکنید.

۱۰) آموزش برش و دوخت روتشکی دور کش دار

وسایل و مواد مورد نیاز :

پارچه نخی عرض ۱۵۰ سانتی‌متر و طول ۲/۵ متر

کش نواری با عرض یک سانتی‌متر

ملزومات خیاطی

از گوشه‌های ملحفه، چهار مربع به اندازه 22×22 سانتی‌متر علامت‌گذاری کنید و برش بزنید.

۱

دو ضلع بریده شده را در چهار گوشه ملحفه به هم بدوزید.

۲

دور ملحفه را به صورت لیفه بدوزید
و فقط یک سانت جای عبور کش را ندوزید.

۳

نکته :

طول کش معمولاً به اندازه
نیمی از طول لیفه می باشد.

کش را با کمک یک سنجاق قفلی
از داخل لیفه عبور دهید.

۴

دو سر کش را به صورت محکم کاری بدوزید.

در صورت تمایل به جای اینکه کش را از لیفه عبور دهید. کش را مستقیماً
بر روی ملحفه بدوزید.

فعالیت تکمیلی ۱

مزایا و معایب روتشکی دور کش دار و ساده را با هم مقایسه کرده با همکاری گروه پاسخ دهید:

معایب	مزایا	
		ملحفه معمولی
		ملحفه کیسه‌ای

تمرین عملی

«دوخت روتشکی دورچین دار»

پس از آموزش روتشکی دورچین دار و دوخت آن در حین آموزش به صورت گروهی نیز دوخت آن را انجام دهید و وظایف زیر را بین گروه تقسیم کنید:

– علامت گذاری چهار گوشه پارچه

– برش پارچه

– دوخت گوشه ها و سردوز

– دوخت لیفه

– اتوکاری

– عبور دادن کش از لیفه

دوختی که به صورت گروهی انجام داده ای با همان دوخت که به صورت فردی انجام داده ای را با هم مقایسه کن و نتیجه را بنویس:

.....
.....

خودآزمایی

(۱) برای علامت گذاری الگو بر روی پارچه بهتر است از ..... استفاده کرد.

(۲) در طرح زیر «روتشکی دور کش دار» محل‌های مشخص شده مربع‌هایی به ابعاد ..... سانتی متر می باشد.

(۳) کش را از داخل لیفه با کمک ..... عبور می دهیم .

نکته ایمنی و بهداشتی:

هرگز با دست نخ را پاره نکنید
زیرا مقاومت نخ باعث بریدگی پوست دست شما می شود.

آموزش برش و دوخت سرریس روتختی

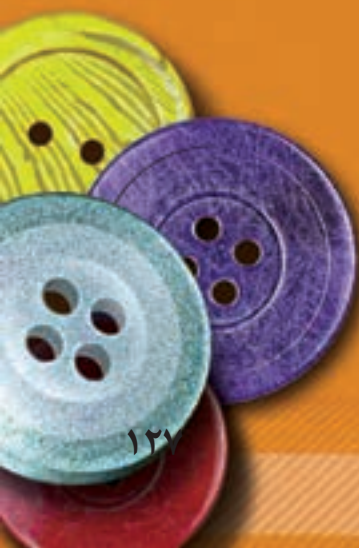
بخش سوم

هدف‌های رفتاری برش و دوخت روتختی

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. علامت گذاری و برش روتختی ساده را انجام دهد.
۲. کلیه مراحل دوخت روتختی ساده شامل، محاسبه طول و عرض و افتادگی روتختی را انجام دهد.
۳. علامت گذاری و برش روتختی دورچین دار را انجام دهد.
۴. کلیه مراحل دوخت روتختی دورچین دار شامل؛ آماده کردن نوار به صورت چین، نصب نوار چین با توجه به نقاط موازنه را انجام دهد.
۵. علامت گذاری و برش روتختی سجاف دار را انجام دهد.
۶. کلیه مراحل دوخت روتختی سجاف دار شامل: چرت، محاسبه طول و عرض افتادگی، برش و دوخت سجاف را انجام دهد.
۷. تمیز کاری و بررسی صحت کار را انجام دهد.
۸. کلیه موارد ایمنی و بهداشتی در حین کار را رعایت کند.

دوخت و شکل روتختی بستگی مستقیم با اندازه و شکل تخت دارد به طور مثال روتختی مخصوص تخت با لبه با روتختی تخت بدون لبه متفاوت است به همین ترتیب نحوه اندازه‌گیری تخت (برای دوخت روتختی) نیز متفاوت می‌شود، در صفحه بعد به نحوه اندازه‌گیری انواع تخت اشاره شده است:

نحوه اندازه‌گیری تخت با لبه‌ی بالا و پایین

طول روتختی = طول تخت + (ارتفاع تشک $\times 2$) + (۲۰ سانتی متر $\times 2$)

عرض روتختی = عرض تخت + (ارتفاع تخت و تشک $\times 2$)

نحوه اندازه‌گیری تخت با لبه‌ی بالا

طول روتختی = طول تخت + (ارتفاع تشک $\times 2$) + (۲۰ سانتی متر + ارتفاع تخت)

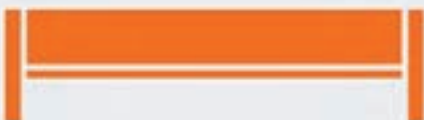
عرض روتختی = عرض تخت + (ارتفاع تخت و تشک $\times 2$)

نحوه اندازه‌گیری تخت بدون لبه

طول روتختی = طول تخت + (ارتفاع تخت و تشک $\times 2$)

عرض روتختی = عرض تخت + (ارتفاع تخت و تشک $\times 2$)

۱۱) آموزش و برش روتختی ساده

از روتختی برای زیبایی و تنوع در دکوراسیون اتاق خواب استفاده می شود. روتختی در انواع مختلف در بازار موجود است. در این کتاب روتختی هایی با برش و دوخت ساده آموزش داده شده است.

وسایل و مواد مورد نیاز :

پارچه مناسب نخی متناسب با تخت مورد نظر

ملزومات خیاطی

۱ ابعاد تخت را با راهنمایی مربی اندازه گیری کنید.

۲ اندازه های بدست آمده را با کمک مربی روی پارچه علامت گذاری کنید، سپس برش بزنید.

دور روتختی را لبه دوزی کنید.

نکته ایمنی و بهداشتی:

رعایت نظافت و ضد عفونی مداوم کارگاه، پوشیدن روپوش کار و به پا کردن صندل مخصوص، در هنگام فعالیت بسیار مهم است به طور مثال در دوخت ملحفه و روتختی که اغلب اوقات افتادن دنباله کار بر روی زمین اجتناب ناپذیر است.

با دوستان خود در باره تزئین روتختی گفت و گو کنید و یکی از روش‌های زیر را برای تزئین روتختی انتخاب کنید:

* مروارید دوزی * چهل تکه دوزی * گلدوزی * تکه‌دوزی * روبان دوزی
* ترکیب رنگ‌های متضاد و یا تیره روشن

نکته ایمنه و بهداشتی:

هنگام کار با پارچه‌هایی با رنگ روشن و ظریف توجه به تمیزی دست و شستشوی مداوم آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

۱۲) آموزش برش و دوخت روتختی دورچین دار

وسایل و مواد مورد نیاز :

④ پارچه نخی متناسب با ابعاد تخت مورد نظر

④ نوار چین روتختی

④ ملزومات خیاطی

طول و عرض تخت را اندازه گیری کنید.

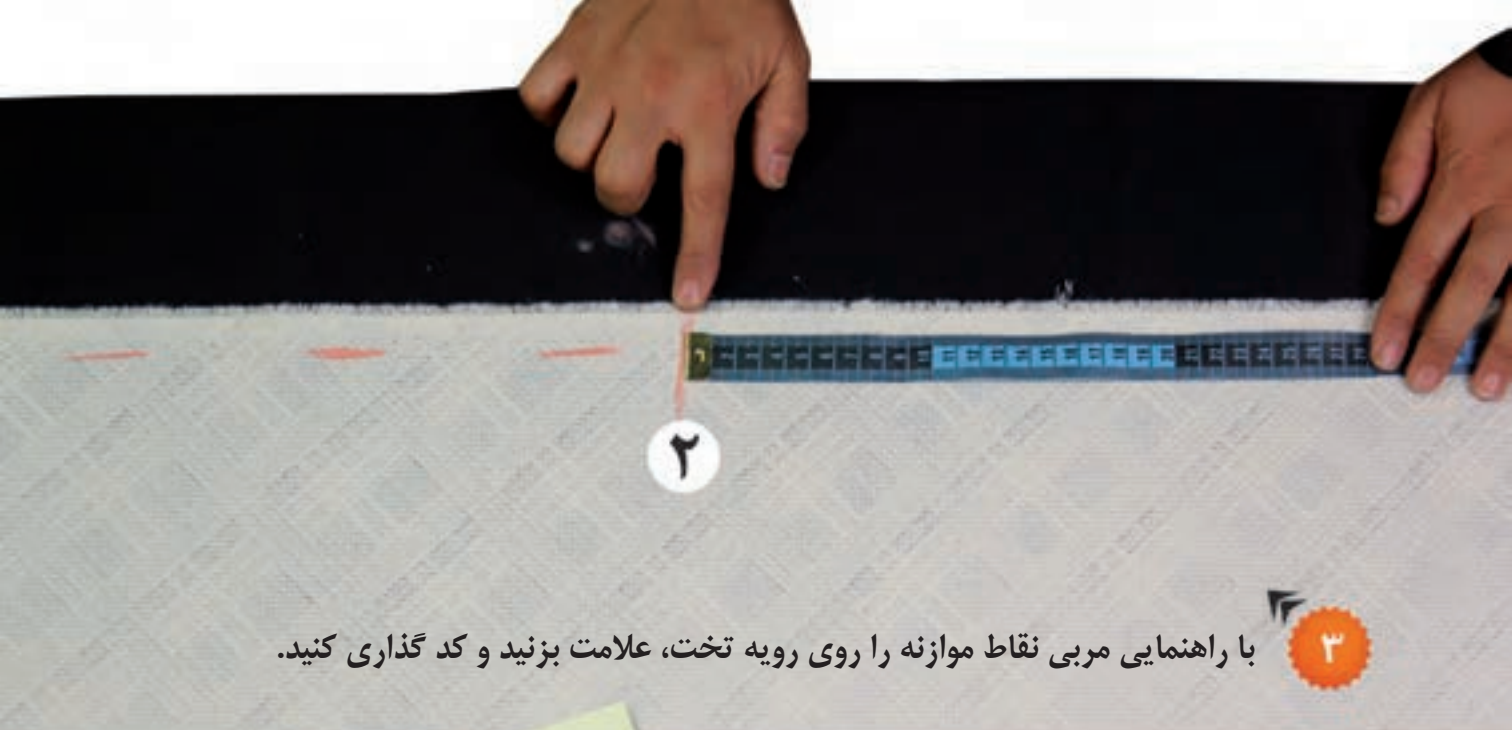
۱

اندازه های بدست آمده را با کمک مربی روی پارچه
رویه تخت، علامت گذاری کنید و برش بزنید.

۲

با راهنمایی مربی نقاط موازنه را روی رویه تخت، علامت بزنید و کد گذاری کنید.

با راهنمایی مربی نقاط موازنه را
روی نوار چین یا پلیسه علامت زده
کد گذاری کنید و چرت بزنید.

تکه‌های نوار چین را از عرض به یکدیگر
بدوزید تا یک نوار کامل برای چین دادن
بدست آید.

دو عرض نوار چین یا پلیسه را لبه دوزی و یک طول آن را سردوزی کنید.

۶

نوار پارچه‌ای را به روش چین سوزنی و یا پلیسه چرخ کنید.

۷

برای بهتر و سریع تر دوفتن می‌توانید از پایه های مخصوص
چرخ صنعتی راسته دوزی مانند پایه نیش چرخ زن و
پایه پلیسه استفاده کنید.

نکته :

نوار چین یا پلیسه را با توجه به نقاط موازنه با سنجاق ته گرد
به روتختی وصل کنید و سپس چرخ کنید.

۸

می توانید از پارچه های ابردوزی شده آماده جهت دوخت وسط روتختی و برای چین دور روتختی از پارچه بدون ابردوزی استفاده کنید.

بحث گروهی

« بحث گروهی »

- (۱) چه رابطه‌ای بین ضخامت پارچه و مقدار چین وجود دارد؟
- (۲) عکس‌ها و مجلات مخصوص روتختی و سرویس خواب چه کمکی به ما می‌کند؟

تمرین عملی

«دوخت روتختی چین دار مخصوص تخت با دو لبه»

پس از تشکیل گروه، وظایف زیر را بین اعضا تقسیم کرده و را دوخت به صورت گروهی انجام دهید:

- اندازه گیری ابعاد تخت
- برش پارچه رویه تخت
- دوخت چین
- وصل چین به رویه تخت
- اتوکاری

دوختی که به صورت گروهی انجام داده‌ای با همان دوخت که به صورت فردی انجام داده‌ای را با هم مقایسه کرده و نتایج را بنویسید:

.....
 .....

در حین انجام فعالیت ها به منظور رفع خستگی، و بدست آوردن روحیه ای شاد، زمانی کوتاه را به انجام حرکات نرمشی ساده اختصاص دهید.

۱۳) آموزش برش و دوخت روتختی سجافدار

وسایل و مواد مورد نیاز :

پارچه مناسب جهت روتختی

ملزومات خیاطی

طول و عرض تخت را اندازه گیری کنید.

اندازه های بدست آمده را با کمک مربی روی پارچه علامت گذاری کنید و برش بزنید.

سجاف را نیز به اندازه عرض روتختی
و به طول ۷۰ سانتی متر روی پارچه
علامت گذاری کنید و برش بزنید.

۳

سه لبه‌ی سجاف را تو بزنید.

۴

لبه‌ی دیگر سجاف را روی روتختی قرار دهید و از پشت بدوزید.

کار را به طرف رو برگردانید و اتو کنید.

اگر پارچه روتختی ساده است می‌توانید
سجاف را تکه دوزی و یا گلدوزی کنید سپس
به روتختی وصل کنید.

نکته :

(۱) در کدامیک از تخت‌های زیر برای چین روتختی ، دو طول و یک عرض را اندازه گیری می‌کنیم؟

(۲) در کدامیک از تخت‌های زیر برای چین روتختی ، فقط دو طول را اندازه گیری می‌کنیم؟

(۳) مقدار طول چین جهت روتختی دورچین دار ..... برابر اندازه دور روتختی می‌باشد.

۴) برای تعیین افتادگی روتختی کدام قسمت اندازه گیری می شود؟
روی تصویر علامت بزنید.

۵) چین را با توجه به ..... به روتختی متصل می کنیم .

۶) در تصویرهای زیر نوع چین ها را مشخص کنید.

۷) اندازه سجاف روتختی سجاف دار به طول ..... سانتی متر می باشد.

تمرین عملی

«دوخت روتختی دورچین دار»

- پس از تشکیل گروه، جهت دوخت روتختی وظایف زیر را بین اعضا تقسیم کنید:
- اندازه گیری ابعاد تخت
- برش پارچه
- دوخت نوار و چین سوزنی
- وصل کردن و دوخت نوار چین به روتختی
- اتوکاری

هنگام کار ، به محض احساس خستگی یا بدن درد
ورزش و نرمش های مخصوص گردن ، کمر و پا را فراموش نکنید.

آموزش برش و دوخت پرده ساده

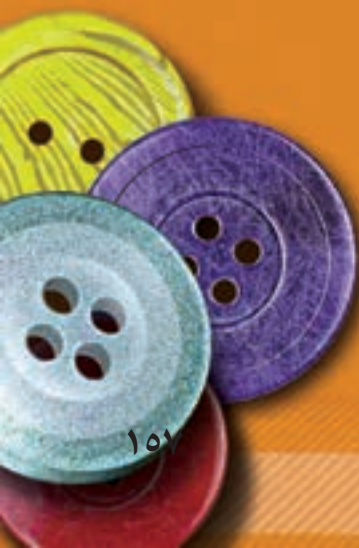

بخش چهارم

هدف‌های رفتاری برش و دوخت پرده
از فراگیر انتظار می‌رود در پایان آموزش به اهداف زیر دست یابد.

۱. ابعاد کار را اندازه‌گیری کند.
۲. جنس پارچه، پشت و روی پارچه را با مشاهده و لمس کردن تشخیص داده و بیان نماید.
۳. با کمک مربی طول و عرض ابعاد کار را بر روی پارچه علامت‌گذاری کند.
۴. با کمک مربی اضافه دوخت برای نوار پرده و لبه پایین پرده را علامت‌گذاری کند.
۵. پرده را برش بزند.
۶. اضافه‌ی لبه بالای پرده را به اندازه نوار پرده تا بزند و اتو کند.
۷. نوار پرده را با سوزن ته‌گرد وصل کند.
۸. چرخ‌کاری نوار پرده و لبه کنار و پایین پرده را انجام دهد و اتو کند.
۹. در حین و پایان فعالیت درستی انجام کار را کنترل کند.

۱۴) آموزش برش و دوخت پرده ساده

پرده نقش بسیار مهمی در طراحی داخلی ساختمان دارد زیرا علاوه بر زیبایی و حفظ حریم شخصی تاثیر بسزایی در سلامت محیط خانه نیز دارد. با نصب پرده های مناسب، دمای خانه را می توان کنترل کرد بدین معنی که از هدر رفتن انرژی گرمایی در زمستان و ورود گرمای بیرون به داخل در تابستان جلوگیری می شود. رنگ پرده نیز علاوه بر هماهنگی با اثاثیه منزل نقش مهمی در نور پردازی خانه دارد.

وسایل و مواد مورد نیاز :

پارچه مخصوص پرده متناسب با اندازه پنجره

نوار پرده ۴ نخ

ملزومات خیاطی

اندازه‌های بدست آمده را با کمک مربی بر روی پارچه علامت بزنید
و با در نظر گرفتن اضافه دوخت آن را برش بزنید.

نکته :

معمولاً اندازه عرض پرده برای
پارچه‌های ضعیف ۲ برابر و
برای پارچه‌های نازک
۳ برابر است.

تصویر پرده با پارچه نازک

تصویر پرده با پارچه ضخیم

کنار پرده را تو گذاشته و با ماشین دوخت بدوزید، سپس اتو کنید.

۲

قسمت علامت گذاری شده
(به اندازه پهنای نوار پرده)
را تا بزنید و اتو کنید.

۳

نکته :

به اندازه ی لبه پایین پرده
و لبه بالای پرده اضافه دوخت
می گویند.

طول نوار پرده را برابر با عرض پرده به اضافه‌ی ۸ سانتی متر از هر طرف برش بزنید.

۴

قبل از دوخت نوار پرده از سالم بودن نخ های آن مطمئن شوید.

نکته :

ابتدای نوار پرده را به اندازه ۸ سانتی متر به داخل تازده و نخ های نوار پرده را از قسمت تا بیرون بیاورید.

نکته :

قبل از قرار دادن سر نوار پرده در تاسی پارچه نخ های مفصوص کشیدن پرده را آماده کنید.

نوار پرده را با کوک یا سوزن ته گرد به دولای اتو شده وصل کنید، سپس دوخت آن را انجام دهید.

۶

نکته :

در مدل‌های
مشفص شده
نوار پرده
پرکاری را انجام
دهید.

در پایان دوخت، مجدداً به اندازه ۸ سانتی متر نوار را به داخل تا زده و نخ‌های نوار پرده را از قسمت تا بیرون بیاورید.

۷

پایین پرده را بین ۱۵ الی ۳۰ سانتی متر با صابون علامت بزنید.

می توانید از مقواهای با عرض مناسب
برای تا زدن منظم و یکسان بالا و
پایین پرده استفاده کنید.

نکته :

اندازه اضافه دوخت پارچه های
ضفیف، کمتر از اندازه اضافه
دوخت پارچه های نازک است.

از محل علامت، اضافه دوخت پایین پرده را تا بزنید و اتو کنید.

با استفاده از سوزن ته گرد یا نخ کوک پایین پرده را ثابت و چرخ کنید.

۱۰

در لبه‌ی پایین بعضی از پرده‌ها از نوار سربی استفاده می‌شود
آیا می‌دانید چرا؟

- با توجه به پارچه پرده‌ای که مربی در اختیار شما قرار می‌دهد، بگویید
- عرض این پرده، چند برابر عرض پنجره است؟
  - برای تزئین پرده چه ایده‌هایی دارید؟ یکی از آن‌ها را اجرا کنید.

پرده توسط نوار پرده چین می‌خورد پس هنگام خرید نوار پرده، جنس مرغوب را انتخاب کنید.

نوار پرده به شکل دو نخ، سه نخ و چهار نخ و در عرض‌های متفاوت و طرح‌های چین چینی، لانه زنبوری، سه چین و یک فاصله، پلیسه دوقلو، پلیسه مدادی و ... موجود است.

برخی پرده‌ها را می‌توان بدون استفاده از نوار پرده دوخت.

۱) اندازه طول نوار پرده باید ..... عرض پرده باشد.

الف) ۲ برابر

ب) هم اندازه

ج) ۳ برابر

د) ۱/۵ برابر

۲) برای محاسبه چین پرده در پارچه های ضخیم ..... برابر عرض پنجره پارچه در نظر می گیریم.

۳) برای محاسبه چین پرده در پارچه های نازک ..... برابر عرض پنجره پارچه در نظر می گیریم.

۴) برای اندازه گیری ابعاد پنجره از چه وسیله ای استفاده می شود؟

الف) متر فلزی

ب) نوار

ج) گونیا

د) متر پلاستیکی

۵) معمولاً مقدار اضافه دوخت پایین پرده چند سانتی متر است؟

تمرین عملی «دوخت پرده»

(۱) عرض پنجره کلاس را با کمک مربی اندازه گیری کنید و اندازه آن را بنویسید.
مقدار پارچه مورد نیاز برای دوخت پرده چه مقدار می باشد؟ (از ماشین حساب استفاده کنید).

(۲) با تقسیم وظایف زیر پرده ای با عرض ۳ متر و
طول ۱۶۰ سانتی متر را به صورت گروهی بدوزید.

- اندازه گیری و برش
- دوخت کناره های پرده
- دوخت نوار پرده
- دوخت لبه ی پایین

پودمان‌های مرتبط با کتاب خیاطی «سرویس ملحفه و پرده»

درس	عنوان پودمان‌های اصلی
<p>همه‌ی درس‌ها</p> <p>همه‌ی درس‌ها</p> <p>همه‌ی درس‌ها</p> <p>همه‌ی درس‌ها</p> <p>همه‌ی درس‌ها</p> <p>درس‌های ۱۱-۱۲-۱۳-۱۴</p> <p>درس‌های ۳-۵-۱۲</p> <p>همه‌ی درس‌ها</p> <p>همه‌ی درس‌ها</p> <p>برخی فعالیت‌های تکمیلی</p> <p>درس‌های ۴-۹</p>	<p>کاربری ماشین دوخت</p> <p>دوخت‌های اولیه با ماشین دوخت خانگی</p> <p>اتوکاری ساده</p> <p>دوخت‌های اولیه با دست و ماشین دوخت صنعتی</p> <p>انتقال الگو و برش پارچه</p> <p>دوخت پارچه‌های خاص</p> <p>دوخت چین</p> <p>اتوکاری تکمیلی</p> <p>برش پارچه‌های نقش‌دار</p> <p>دوخت روبان و تورنواری</p> <p>دوخت جادکمه با ماشین</p>
درس	پودمان‌های مهارتی اختیاری (پیشنهادی)
<p>برخی فعالیت‌های تکمیلی</p> <p>درس‌های ۹-۴</p> <p>درس ۳</p>	<p>تزئین البسه (۱)</p> <p>دوخت دکمه و قزن</p> <p>دوخت زیپ مقدماتی</p>

شما با یادگیری دوخت ملحفه و پرده می توانید :

با کار در کارگاه های تولیدی و یا شخصی به کسب درآمد پردازید.
با تهیه برخی اقلام ضروری در اقتصاد خانه صرفه جویی کنید.
تولیدات خود را به مناسبت های مختلف به اطرافیان هدیه دهید.
از اوقات فراغت خود به صورت بهینه ای استفاده کنید.

